

בענייני דיומא

עוד ישיבה ועוד ישיבה עוד מקום תורה ועוד כולל, יותר מזה איננו יכולים לעשות עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

אל מול מסע שיסיון וניסיון עקירת התורה בע"פ: חיזוק ופריחת עולם התורה ע"י גדולי הדור בראשם מנהיג הדור מרן הגר"ד לנדו שליט"א

דברים ממנהיג הדור בחובת התקופה מול גזירת הגיוס

שיחת גדולי הדור על חוק הדיחוי

לאור הוראת מנהיג הדור להתקדם עם החוק להסדרת דיחויים של בני הישיבות: נערכה בליל שישי האחרון התייעצות מנהיג הדור רבינו מרן ראש הישיבה הגר"ד לנדו שליט"א במעונו של מרן ראש הישיבה הגר"ד פוברסקי שליט"א שם השתתף גם מרן ראש הישיבה הגרמ"ה הירש שליט"א. מרן ראש הישיבה הגר"ד פוברסקי שליט"א אמר ביחס לבקשתנו מהשלטונות: **הם צריכים להבין דבר אחד שבחורי ישיבות הם אלו שמגינים על כולם, ואי אפשר לקרוא להם משתמטים.** צריכים להגיד שאנחנו מבקשים דבר אחד שישמרו על בני הישיבות.

מנהיג הדור הגיב כי: **זה מה שאנחנו עושים.**

מרן הגר"ד שליט"א הגיב בשמחה: יפה מאד. ושמוע לשמוע ע"כ, והוסיף וסיפר: כי אפי' עו"ד וינרוט שהיה לומד איתו חברותא הבין את זה שבחורי ישיבות הם אלו שמגינים על עם ישראל, וצריכים אותם. מנהיג הדור הגיב: **הוא הבין, אבל הם לא מבינים את זה.** והמשיכו לדון בענין העומד על הפרק.

שיחת טלפון אל תוככי הכלא, לחזק אסיר עולם התורה

העסקן הרב שמעון שישא המסייע לבחורי הישיבה הנעצרים בכלא הצבאי ביקש ממנהיג הדור מרן שליט"א לחזק בשיחת טלפון אסיר עולם התורה שהיה באותו עת על הקו מתוככי הכלא, וביקש לשמוע דברי חיזוק מרבינו. רבינו חיזקו ואמר לבחור (מתורגם משפת האידיש): **ריבוננו של עולם יעזור שתפטור מכל הצרות, שיוציאו אותכם מבית הסוהר מהטומאה, יהיה שחרור בעגלא ובזמן קרוב במהרה בקרוב ממש.**

מנהיג הדור מרן ראש הישיבה הגר"ד לנדו שליט"א במסע חיזוק עולם התורה, מסע מיוחד לערים ק"ס ירושלים בית שמש, למסירת שיעורים, חנוכה הבית, דברי הכוונה, וכן מכתב, וחיזוק במעונו:

ישיבת סלבודקא לצעירים – כנסת מרדכי מודיעין עילית

מנהיג הדור מרן ראש הישיבה הגר"ד לנדו שליט"א קודם לדינר למען הצלת עולם התורה, הגיע למסור שיעור בעומק הסוגיא, והכוונה לתלמידי ישיבתו כנסת מרדכי סלבודקא לצעירים במודיעין עילית. להלן דברי ההכוונה:

אתם לומדים תורה מהראש ישיבה ומהרבנים, ה' יעזור שתלמדו ותצליחו, העיקר להיות שקוע בלימוד, התמדה ושקיעות, להיות שקוע, זה הדבר היחידי שיעניין אותכם ללמוד וללמוד עוד ללמוד, לקיים מצוות, תלמדו מה שמלמדים אותכם תשמעו טוב, תהיו שקועים בלימוד ותתעלו מעלה מעלה, ויהיה נחת לכל אלה שרוצים בטובתכם.

אני ממברך את הראש ישיבה והרבנים הגאונים שירבה גבולם, יש לשון של חז"ל לתלמידים הגונים, יהיה נחת והצלחה לאורך ימים טובים, כל טוב.

חנוכה הבית לישיבתו סלבודקא לצעירים – כנסת מרדכי בית שמש

רבינו נסע להשתתף בחנוכה הבית לישיבתו כנסת מרדכי בעיר בית שמש, במעמד השתתפו מרן ראש הישיבה הגרמ"ה הירש שליט"א, הגאון רבי שמואל זקס שליט"א ושאר רבני הישיבה, ובמרכזו האזינו בחרדת קודש למשא המרכזי ממנהיג הדור מרן שליט"א:

ברשות מורנו ראש הישיבה שליט"א וברשות רבני העיר שליט"א

בסיעתא דשמיא זוכים להקים מקום תורה חדש בעיר בית שמש, ישיבת כנסת מרדכי לצעירים מצוינים.

אומרים בשם החזון איש שאמר, **עוד ישיבה ועוד ישיבה עוד מקום תורה ועוד כולל, יותר מזה איננו יכולים לעשות עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.**

אין ספק שכל מקום תורה משפיע על כל סביבותיו, וודאי שהעיר בית שמש אשר מתרבה בשנים האחרונות באלפי בני תורה כן ירבו, תושפע ממקום תורה זה שמוקם כאן, ומכל מקומות התורה שהוקמו ושיוקמו בעיר בסיעתא דשמיא.

אני רוצה לברך את ראשי הישיבה שליט"א, את ההורים ואת התלמידים, שיזכו להתעלות בתורה ויראת שמים לתפארת בית ישראל, והישיבה בעזרת השם תצליח להעמיד תלמידים מצוינים הלאה והלאה בכל הבחינות, ויתגדל שם שמים במקום הזה.

משא הכוונה בדרכי הלימוד בישיבת בית מדרש גבוה – פינקל

מבית שמש הגיע רבינו לירושלים בשכונת רמות, למסירת שיעור עיוני בעומק סוגיית אמירה בקידושין לע"נ מרנא ורבנא הגר"א קוטלר זצוק"ל לרגל יארצייט השישים ושש בישיבת בית מדרש גבוה, פינקל, קודם השיעור פתח: ברשות ידידי ראש הישיבה שליט"א, נאמר דברי תורה ליום היארצייט של מרן גאון העולם רבן של ישראל רבי אהרן קוטלר זכר צדיק לברכה, ידוע שרבי אהרן קוטלר היה אש התורה בוערת בו, מצד שני היה בין אדם לחבירו, הייתי פעם אחת זה היה בישיבת סלבודקא, הוא אמר שיעור באש להבה, אש קודש, ואח"כ ראש הישיבה ארח אותו וגם אנחנו היינו שם, וכל מי שאמר איזה דבר בקצה השולחן הוא התעניין מה הוא אומר, בכזאת התעניינות בשקט, **ראו שהכל בוער לשם שמיים**, כל השיעור היה אש קודש, אבל יש כאן בני אדם הכל מה הוא אומר מה הוא אומר, בקצה השולחן לשמוע, הכל היה אש קודש, זה לא היה ענין של תכונות, **ענין שבער בו אש התורה**, אני לא אומר חידושים, כולם יודעים את זה, אבל אמרנו את הנקודה החשובה הזאת.

ובסוף השיעור הדרך רבינו את הבחורים: יש בעיה בלימוד, קצת שכל ישר, מה זה שכל ישר? זה בעיה גדולה מאד, זה מחלוקת גדולה, אבל לא נשתבחו הרמזונים אלא בסברא ישרה, **כל הישר מחבירו גדול מחבירו**, מי אמר את זה? רבי חיים וואלוז'נר, צריכים לשאוף לסברא ישרה, יכול ויכוחים, ברור.

באמת מי שלומד את דברי מרן גאון העולם מהר"א קוטלר, רואה כמה סברא ישרה יש שם, אני זכיתי, למדתי מעט, אבל שמעתי שיעורים שלו מהתחלה עד הסוף, לא קטע אחד, למדתי עם חברותא הרבה זמן פלאי פלאים, זה היה בנוקי שכנים, ישבנו ועמלנו, אני חושב שאני לא אומר חידוש, אם זה לא מתווכחים. בהצלחה רבה.

אני מודה לראש הישיבה, שיצליח בתלמידים בלימוד התורה, כל הדברים נזכה לגאולה קרובה, **כל הצרות כבר יחלפו כחלום יעוף, נזכה ללמוד תורה כמו שצריך, כל טוב.**

הוסיף רבינו וברך את הבחורים: ה' יעזור לכם שתלמדו טוב תשמעו למה שמלמדים אתכם, והעיקר להיות שקוע בלימוד, שקוע בהתמדה ביחד, שאר הדברים חלום יעוף.

מעמד סיום מסכת פסחים ע"י כולל של הגאון הרב ליבנה

לאחמ"כ הגיע רבינו למעמד סיום מסכת פסחים ע"י כולל בראשות תלמידו הגאון הרב ליבנה שליט"א, בתחילה רבינו הביא בפניהם את חידוש מרנא האחיעזר השייכת בעניי מסכת פסחים, שכתב כי ספק טומאה ברשות יחיד טומאה חדשה. ופלפל בזה בעומק הסוגיא, ובסיום חיזקם וברכם:

ה' יעזור שנלמד תורה, **העיקר לבקש להיות שקוע בלימוד בתוך הלימוד, רק ללמוד, לקיים מצוות כל הדברים פשוט, אבל רק ללמוד, כל הדברים האחרים דברי הבל ושטות.**

ראש הכולל סיפר לרבינו שכבר שבע עשרה שנה שהם בכולל, ותלמידים כסדרן הוא מביא בפניהם דברים בשמו, וא"כ כולם תלמידים של הרב, אמנם כלי שני אבל זה יד נכונית בו.

הגיב רבינו בענווה: תודה רבה על המחמאה,,, כל טוב.

כבוד המתאספים למעמד חנוכת הבית לת"ת אילת השחר בבית שמש על שמו של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל מיסודו של מרן הגרי"ג אדלשטיין זצ"ל, הנני לשלוח ברכתי לכבוד מעמד נכבד זה שיהיה הבית בית גדול לד' ולתורתו ושירבה גבולם של המנהלים והמחנכים בתלמידים הגונים.

בברכה נאמנה
דובלנדו

נערים מתקרבים ממדרשייה בפ"ת נכנסו לקבל חיזוק ממנהיג הדור שליט"א
רבינו חיזקם וברכם: ה' יעזור שתלמדו תורה תקיימו מצוות, ויהיה לכם חיים מאושרים האושר האמיתי, ותשמעו למה שמלמדים אתכם ואז תראו שאתם מאושרים בחיים, וכל טוב לכם, כל טוב לרב שמלמד אתכם כל טוב.

הדרכה ממרן ראש הישיבה הגר"ד פוברסקי שליט"א

הציגו בפני מרן ראש הישיבה שליט"א את אחד הפעילים בתקשורת, ושאלו: הוא עובד הרבה בתקשורת להסביר את העמדה של היהדות החרדית, דבר ראשון שהוא רוצה לשמוע מה הראש ישיבה אומר, מה הוא יכול להגיד על הנושא של הגיוס, שואלים אותו למה הבחורים לא הולכים לצבא?

ראש הישיבה: להגיד להם שהבחורים לא הולכים לצבא, אלא הולכים למקום ששם מצליחים להציל את כל עם ישראל, נו זה חשוב מאד.

השואל: אבל הבעיה שהחילונים לא מסוגלים להבין את זה, הם לא יודעים מה הערך של התורה. יש אפשרות להסביר להם.

ראש הישיבה: תגיד להם שהקב"ה אוהב עמו ישראל, הקב"ה לא אוהב את האנגלים ולא הרוסים ולא את הצרפתים, הוא רק אוהב את היהודים.

השואל מסביר דברי ראש הישיבה: ליהודים יש משהו מיוחד וזה התורה.

ראש הישיבה: כן. אז הוא אוהב אותנו, הוא אוהב את כל עם ישראל, הקב"ה ימלא רחמים עליהם ועליהם שיתברכו בכל מעשה ידיכם ברכה והצלחה, ויהיה כל טוב לכל.

ממסע החיזוק של מרן ראש הישיבה הגרמ"ה הירש שליט"א בצרפת

משא מרן ראש הישיבה שליט"א במוסדות חזון ברוך

כבוד ראש הישיבה, הגאון רבי יהודה טולידנו שליט"א שהמוסדות האלו נוסדו לפני 60 שנה על ידי אביו הגאון רבי יעקב טולידנו זצ"ל, וזה מתפתח ומתפתח למשהו ענק ברוך השם, תחת הראשות של הגאון רבי יהודה שליט"א, זו זכות גדולה בשבילי, שאני יכול לדבר לפני ציבור כזה פה בפריז, בצרפת.

כל אחד, כל הורה, מעוניין שהילד ימשיך בדרך התורה כמו שהיה אצלו קודם. ומה הדרך שאנחנו נוכל, שמועיל להמשיך את היהדות בכל הכוח, היו אלה שאמרו לפני שישים שבעים שנה, צריכים להמשיך יהדות בודאי, ומספיק על ידי חסד, סתם מצוות, תפילה, קצת תורה, אבל כל אלה שאמרו ככה יודעים שלבסוף הקהילות ירדו לגומרי. הדרך היחידה שיכולים להמשיך את כוח התורה זה רק על ידי עוד לימוד התורה, עוד לימוד התורה, עוד לימוד התורה. אנחנו רואים, אחרי שהיה גמר העקדה, כתוב בתורה שאברהם אבינו הלך עם שני אלו שבאו איתו, איפה היה יצחק? כתוב בחז"ל, הוא שלח אותו לישיבה של שם ועבר, ואמר, כל מה שאני זכיתי, שיכולתי להגיע למדרגת שהגעתי, לקיים את הניסיון שאני עשיתי, זה אך ורק בגלל התורה שלמדתי. אז הוא שלח את יצחק גם ללמוד שם, כדי שגם הוא יקבל את התורה משם.

יעקב אבינו, לפני שהלך לבית לבן, הוא היה כבר בן שישים ושלוש, והוא הלך עוד ארבע עשרה שנה לישיבת שם ועבר, כדי שהוא יוכל להמשיך להיות יעקב אבינו. רק על ידי לימוד התורה, על ידי לימוד התורה שנכנס לבן אדם, שהתורה זה דברי השם, ודברי השם נכנס לבן אדם, והשם כאילו נכנס לבן אדם. זה מה שנותן לו את הכוח להתנגד לכל הדברים בחוץ. חז"ל אומרים שהקב"ה ברא יצר הרע, אבל ברא תורה תבלין, מה שיכול להיות נגד היצר הרע, נגד הכוח שבחוץ, עם כל הדברים שבחוץ שמושך ילד זה אך ורק דברי תורה. ממש תורה, ומה שיותר תורה, ויותר תורה, זה הדבר שיכול לעזור.

ויש עוד נקודה בתורה שצריכים להבין, שהחפץ חיים אומר את זה, וזה כתוב גם ברבנו יונה. כתוב במשנה באבות, רבי טרפון אומר, היום קצר והמלאכה מרובה והפועלים עצלים והשכר הרבה ובעל הבית דוחק.

אומר רבינו יונה כל ארבעים יום שעמד משה רבינו בהר סיני הוא לא ישן, ונתן משל לזה, למלך שאמר לעבדו לך מדוד זהובים מכאן עד למחר, יש לך עשרים וארבע שעות לקחת זהובים, וכל מה שתמדוד, יהיה שלך. איך ישן? והלא באותו שעה ישיג כמה, בזמן שישן ישיג כמה, כמה זהובים. כך אומר משה. אם אישן כמה מרגליות מדברי תורה אפסיד. על אחת כמה וכמה אנו כל יתן לעינינו ולעפעפינו תנומה, כך אומר רבינו יונה. שאדם צריך לדעת שתורה זה זהובים.

והחפץ חיים מרחיב על הדבר הזה, שכתוב ותן חלקינו בתורתך, הוא אמר שהפסח חלקנו שבשעה שהאדם נמצא בבטן אמו קודם הלידה המלאך מלמדו תורה, זה חלקנו, ולכן, הוא אומר, לפעמים יש אנשים בטוחים בתורה כזו, ויש אנשים בטוחים בתורה כזו, ובגלל שזה מה שלמדו אותו, הוא נמשך לאותה התורה. וכל התורה הזו שהוא למד, הוא צריך ללמוד בחייו. והקב"ה נותן לו, מחשב את הבן האדם הזה. יש לך כמה וכמה זמן, כמה תורה ללמוד, והוא נותן לו המספר חיים עם חשבונות, שלפעמים הוא קורא, לפעמים יש לו טרדות,

לפעמים יש דברים אחרים שמפריע, והוא מחשב, ואומר, נותן לך את החיים, שעם כל הטרדות וכל העניינים יהיה לך זמן ללמוד את כל התורה שלמדו אותך, אם בן אדם מבזבז הזמן הזה, אז החלק הזה הוא נאבד לו, נאבד לו החלק הזה שהיה יכול ללמוד.

זה מה שהחפץ חיים אומר, כעין מה שרבינו יונה אומר, שאדם יש לו את התורה וכוח ללמוד, ומה שמבזבז את הזמן ולא לומד, אז נגמר לו את זה, אין לו את זה, אז זה מה שכל אחד ואחת צריך לדעת. באיזה גיל הוא, לא משנה, אדם צריך ללמוד המקסימום שיכול לפי מה שיכול ללמוד. כמובן, מי שיותר מבוגר קצת קשה לו, אז ללמוד לפי מה שיכול ללמוד. מי שיותר חזק ילמוד יותר, אבל כל אחד ינסה ללמוד החלק התורה שנתנו לו לכתחילה. אם לא ילמוד את זה, אז היה לו באפשרות לקבל מיליונים, מיליונים, ולא לוקח את זה.

זה הלימוד שיש לנו. שני הדברים. א', הלימוד התורה זה הדרך היחיד שאנחנו נוכל להנחיל את הילדים בשביל להמשיך את דרכינו, מה שאנחנו, כל אחד רוצה להמשיך את דרכינו, והדרך היחיד להמשיך את דרכינו זה רק על ידי לימוד התורה. ב', כל אחד ואחד, באיזה גיל שהוא, צריך לעשות את המקסימום של סדרים, של לימוד תורה לעצמו, בגלל שיש לכל אחד מספר כמו שרבי יונה אומר, זהובים. מספר זהובים. ומספר זהובים זה הקדוש ברוך הוא מדד לו לפי מה שהוא יכול לעשות. וזה מונח בשבילו לקחת, ואם הוא לא לומד בזמן שהוא יכול ללמוד, הוא מבזבז את הזמן, באיזה גיל שהוא יהיה, אז הוא איבד את הזהובים אלו. שני הדברים האלו, לגבי החינוך של הילדים, לגבי הכוח עצמי, זה העניין שצריכים לימוד תורה.

הקב"ה ייתן שפה בצרפת, ברוך השם, יש לכם רבנים גדולים שמלמדים אתכם של ללכת על פי הגדולים, הרבנים הגדולים, ולעלות ולעלות בתורה וביראת שמיים, להתקרב להקב"ה ולהביא כבוד שמים לעולם, וזה יביא הגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

שו"ת הדרכה בעניני חינוך ממרן ראש הישיבה הגרמ"ה הירש שליט"א למחנכים במוסדות חזון ברוך, בעת מסעו בצרפת.

שואל: המחנך שואל, מצד אחד הוא רוצה כנה בלי בעיות וצריך להיות קשה, אבל בלי לפגוע באוירה של חוס ואהבה וקרבה בין הרב לתלמידים, כיצד ניתן לשלב בין הדברים?

מרן רה"י: הדבר הראשון אף פעם לא בכעס, לא אומרים דבר בכעס שהילד יחשוב שמה שאומרים לו זה 'נקמה'. הדבר השני היותר קשה, הרביה צריך להכניס בליבו אהבת אמת לתלמידיו, ואם יכניס התלמידים יבינו שמה שעושה זה באהבה, הבעיה לפעמים שהרביה רק עושה 'כאילו באהבה' והילד מבין שזה לא נכון, ולכן צריך לפני כן לחשוב על הדברים הטובים של התלמיד ולהכניס אהבה ואז הילד יבין שכל מה שאומרים לו זה באהבה.

שואל: ביקורת כלפי ערכים שאנו מחנכים. כשילד שואל שאלה מתריסה איך להתייחס, ובאופן כללי האם לעודד פתיחות לשאלות או להציב גבולות ברורים?

מרן רה"י: בוודאי אסור לבקש פתיחות לשאלות. אני זוכר שהיה תלמיד אחד בישיבה עם ספרים ממש לא טובים, ושאלתי אותו מה קרה לך, ואמר ששמע פעם מרצה מערכים מדבר על אמונה, ושאל אותו שאלה והמרצה לא ידע לענות, וזה הביא לו את זה. אחרי עשר שנים פגשתי את אותו בחור אברך רגיל יר"ש. והיה לי כמה וכמה פעמים כדבר הזה. שהרי האמונה שלנו זה לא מתמטיקה של אחד ועוד אחד אלא זה השכל הישר ולכן ילד לא יכול תמיד להבין כי חסר לו שכל הישר, לכן צריך להגיד לו להמתין עם השאלה שנתיים שלוש ובדרך כלל אח"כ אין שאלות. וככה צריך להגיד לתלמידים, אתם צדיקים וחכמים אבל עדיין צעירים, וצער לא יכול להחליט על החיים שלו.

שואל: יש גיל שכן? ומה הדרך הנכונה והצנועה לעשות במסגרת החינוכית.

מרן רה"י: אנחנו אווזים שלא הרביה צריך לעשות את זה אלא האבא, מה שעושים בליקווד ואצלנו שיש קבוצות לאבות שמי שמומחה בזה אומר לאבא מה אפשר להגיד לילד, ויש כמה אפשרויות מה להגיד לילד והאבא צריך להתאים לפי המציאות מה טוב להגיד לילד, ורק אם אבא יבוא ויגיד שהוא לא יכול אז הרביה יכול לעשות אבל רק ביחיד, לא בכללות, כי ברגע שזה יהיה ברבים זה יהיה שיחת היום של הילדים וזה הדבר הכי גרוע.

שואל: מבחנים ותחרויות. אנו רוצים לדרבן את התלמידים שילמדו, וגם לחנך לאהבת תורה ושמחת הלימוד, ולפעמים אם מחייבים זה מביא לחץ שגורם לתלמידים לא לאהוב את הלימוד, מה נכון לעשות?

מרן רה"י: זה שאלה קשה מאד, צריכים להדגיש לתלמידים שבודאי עיקר השכר זה לפי כמות ההשקעה והעמל, יש את הווארט הידוע של ר' משה פיינשטיין על עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה, ר' משה אמר כי שם זה רק לפי העמל וההתאמצות שזה לא רואים כאן. אבל אי אפשר שלא יהיה גם תחרות, והתחרות צריך להיות שנותנים לעילוי את הדבר הגדול אבל שגם כולם יקבלו, כדי שהעילוי ידע שהוא עילוי ויהיה לו את האמביציה להיות גדול הדור, ולכן צריך לשלב את שתי הדברים גם לחזק את העמלים וגם את הבעלי כשרונות.